

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **K. J.,..**
H.,.. 040 01 Košice,.. zastúpeným Mgr. P. H.,.. advokát,.. H.,..
040 01 Košice,.. proti žalovaným: **1) J.,.. a. s.,.. X.,.. 2) A. U.,.. X.,..** zastúpeným JUDr. V.
Š.,.. advokát,.. S.,.. X.,.. **3) I. M. V.,.. X.,..** zastúpeným
JUDr. K. Ž.,.. advokát,.. S.,.. X.,.. **4) A. K.,..**
X.,.. zastúpeným JUDr. V. Š.,.. advokát,.. S.,.. X.,.. **5) Z. P.,.. X.,..** zastúpeným JUDr. V. Š.,..
advokát,.. S.,.. X.,.. **o zaplatenie zmenkovej sumy 1 029 000 Sk**
s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach
č. k. 10Cb/4/2006-172 z 27. júna 2008,.. takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 10Cb/4/2006-172 z 27. júna 2008
v napadnutom výroku **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom rozhodol o námietkach žalovaných
2) až 5) proti zmenkovému platobnému rozkazu č. k. 8Zm/18/2004-14 zo dňa 29. 10. 2004 tak,
že zmenkový platobný rozkaz zrušil, konanie proti žalovanému 1) zastavil a rozhodol o náhrade
trov konania.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vo veci vydal zmenkový platobný rozkaz,
ktorým uložil žalovaným 1) až 5) v lehote troch dní zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne

1 029 000 Sk so 6% úrokom od 17. 01. 2002 do zaplattenia, zmenkovú odmenu 3 430 Sk a trovy konania 81 138 Sk alebo, aby v tej istej lehote podali proti nemu námietky.

Žalovaný 3) v podaných námietkach uviedol, že nemá vedomosť o zmenke. Dňa 19. 12. 2001 a v januári 2002 žalovaný 1) požičal od pôvodného majiteľa zmenky 500 000 Sk a 1 000 000 Sk, teda 1 500 000 Sk. Žalovaní ako štatutári podpísali zmluvu o pôžičke a podpísali aj zmluvy o zabezpečení záväzku prevodom práva na strojnotechnologické vybavenie. Pohľadávka bola zabezpečená vo vyššej hodnote ako bola výška pôžičky, o zabezpečení ručiteľskou listinou sa neuvažovalo. V inom konaní vedenom pod sp. zn. 20Zm70/2003 žalobca titulom ručiteľskej zmenky vymáha voči žalovaným 1 522 920 Sk. Pri vystavení novej zmenky pôvodná nebola zrušená.

Proti zmenkovému platobnému rozkazu podali námietky aj žalovaní 2), 4) a 5). Uviedli, že sa zúčastnili rokovaní o poskytnutí peňažných prostriedkov a uzatvorení zmluvy, ktorú podpísali žalovaní 2) a 3), ale zmenku nepodpisovali. Poukázali na vystavenie zmenky zo dňa 30. 01. 2002 v prospech M. S. - S. na zmenkovú sumu 1 522 920 Sk. Námietali tiež aktívnu legitimáciu žalobcu, pretože zmluva o postúpení pohľadávok, a rovnako zmenka bola rubopisom prevedená dňa 17. 04. 2002, teda po vyhlásení konkurzu. Úpadcovou obchodnou činnosťou nebolo postupovanie, resp. predaj pohľadávok, zmluva o postúpení a prevod zmenky sú preto absolútne neplatné právne úkony. Námietajú aj príslušnosť Krajského súdu v Košiciach.

Na prejednanie námietok žalovaných 2), 3), 4) a 5) súd nariadil v zmysle ustanovenia § 175 ods. 3 O. s. p. pojednávanie. Zistil, že právny predchodca žalobcu požičal žalovanému 1) dňa 19. 12. 2001 sumu 1 000 000 Sk, ktorej návratnosť bola zabezpečená prevodom práva k hnutelným veciam (dopravným prostriedkom) a zmenkou, ktorou vystaviteľ prikazuje sebe zaplatiť zmenkovú sumu. Zmenková suma 1 029 000 Sk obsahuje úver 1 000 000 Sk a dohodnutý úrok. Žalovaní 2), 3), 4) a 5) zmenku avalovali a ich námietky, že zmenku nepodpisovali, súd považoval za nepreukázané. Námietky proti aktívnej legitimácii žalobcu nie sú dôvodné. Správca konkurznej podstaty právneho predchodcu žalobcu podal návrh na určenie neúčinnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorý bol rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 4Cb/1029/2002-69 zo dňa 15. 04. 2003 zamietnutý. Námietky miestnej nepríslušnosti konajúceho súdu nie sú dôvodné, pretože platobné miesto na uplatnenej zmenke je v obvode Krajského súdu v Košiciach. V konaní bolo preukázané, že žalovaný zaplatil na dlh zo dňa 19. 12. 2001, ktorý bol splatný dňa 16. 01. 2002, sumu 49 000 Sk dňa

15. 01. 2002, takže zostal dlžný 980 000 Sk. Dňa 30. 01. 2002 právny predchodca žalobcu poskytol žalovanému 1) ďalší úver vo výške 500 000 Sk, na základe dodatku k úverovej zmluve a žalovaný 1) vystavil novú zmenku zo dňa 30. 01. 2002 na zmenkovú sumu 1 522 920 Sk, ktorá obsahuje nezaplatenú zmenkovú sumu zo zmenky zo dňa 19. 12. 2001 vo výške 980 000 Sk, ďalší úver 500 000 Sk, úrok 42 900 Sk, vrátane sankcií za neplatenie zmenky zo dňa 19. 12. 2001. Právo zo zmenky zo dňa 30. 01. 2002 na sumu 1 522 920 Sk žalobca uplatnil v konaní vedenom na konajúcom súde pod sp. zn. 20Zm/70/2003 - 10Cb/5/2006. Žalovaní namietali, že žalobca z poskytnutého úveru vymáha na základe dvoch zmeniek zmenkovú sumu 1 522 920 Sk a 1 029 000 Sk. Túto námietku považoval súd za dôvodnú. Zo zmenky vyplýva majiteľovi nárok na vyplatenie konkrétnej finančnej čiastky, či už platením v hotovosti, alebo bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov. Na toto plnenie má majiteľ zmenky nárok, nemožno však vylúčiť situáciu, že sa majiteľ zmenky dohodne s dlžníkom, že miesto platenia peniazmi sa uspokojí majiteľ zmenky s iným plnením. Prevezme inú zmenku, šek, cenný papier, odoberie tovar v hodnote zmenkovej sumy a podobne. Aj v tomto prípade je potrebné postupovať tak, akoby bola zaplatená. V danom prípade vystavením a prijatím zmenky zo dňa 30. 01. 2001 došlo k zaplateniu zmenky vystavenej dňa 19. 12. 2001, súd preto zmenkový platobný rozkaz zo dňa 19. 10. 2004 č. k. 8Zm/18/2004-14 zrušil.

Z výpisu Obchodného registra Okresného súdu Banská Bystrica súd zistil, že žalovaný 1) bol z obchodného registra vymazaný dňa 01. 03. 2008, preto konanie proti nemu podľa § 107 ods. 4 O. s. p. zastavil.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca. Poukázal, že napadnutý rozsudok považuje za nesprávny, nespravodlivý a nedostatočne odôvodnený, nemajúci oporu v platných právnych predpisoch či už zmenkového zákona, alebo zmenkového konania. Súd rozhodnutie o zrušení zmenkového platobného rozkazu odôvodnil tým, že námietku nedlhu považoval za dôvodnú. Podľa názoru žalobcu, ani jeden zo žalovaných nevzniesol údajnú „námietku nedlhu“, pretože to z podaných námietok jednotlivých žalovaných nevyplýva. V rozpore s koncentračnou zásadou tak súd posudzoval námietku, ktorá vznesená nebola, a ktorá je v priamom rozpore so vznesenými námietkami. Aj za teoretického predpokladu existencie „námietky nedlhu“, neboli v konaní predložené a vykonané dôkazy, pretože podľa názoru žalobcu, by v takomto prípade bola predmetná zmenka buď vrátená späť vystaviteľovi, alebo by bola zničená, resp. znehodnotená iným spôsobom. V každom prípade

by sa však nemohla dostať právom uznaným spôsobom do rúk žalobcu ako zmenka platná. Námietky, ktoré boli v konaní žalovanými vznesené, boli súdom vyhodnotené ako nedôvodné, respektíve nepreukázané. V zmysle ust. § 17 zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch ten, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch K vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem, ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Žalobca ako majiteľ zmenky je tak dostatočne legitimovaný samotným originálom zmenky bez toho, aby musel preukazovať dôvody vzniku vystavenia zmenky, dôvody prijatia zmenky, dôvod indosamentu, či dôvod zmenkového ručenia. Pravdou je, že na Krajskom súde v Košiciach prebieha ďalšie zmenkové konanie (pôvodné konanie 20Zm/70/2003 - 10Cb5/2006), v ktorom sa žalobca domáha zaplataenia zmenkovej sumy 1 522 920 Sk s príslušenstvom; žalobca nemal a nemá k dispozícii kompletne relevantné informácie o všetkých vzájomných obchodných vzťahoch medzi žalovanými v tomto konaní a pánom M. S. - S.. Pre žalobcu je takmer plne nemožné v tomto konaní právne relevantným spôsobom reagovať na tvrdenie žalovaných ohľadom ich vzťahu a ich obchodov s pánom M. S.. Žalobca preto nesúhlasí so záverom súdu, podľa ktorého v danom prípade vystavením a prijatím zmenky zo dňa 30. 01. 2002 došlo k zaplataeniu zmenky vystavenej dňa 19. 12.2001, pretože takýto záver súdu nebol nijak preukázaný, ani bližšie odôvodnený. Navyše z originálu zmenky žiadna skutočnosť o údajnom zaplataení zmenky nevyplýva, zo strany žalovaných v konaní nebola predložená žiadna zmenková kvitancia, či iný doklad preukazujúci zaplataenie zmenky. Žalobca preto navrhuje, aby odvolací napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zmenkový platobný rozkaz č. k. 18Zm/2004-14 zo dňa 29. 10. 2004 ponecháva vo vzťahu k žalovaným 2), 3), 4) a 5) v celom rozsahu v platnosti.

Na odvolanie žalobcu sa vyjadrili žalovaní 2), 4) a 5) spoločným podaním z 20. 09. 2008. Poukázali, že tak, ako v prejednávanej veci, tak aj v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 5/2006 je preukázané, že pohľadávka M. S. - S., voči žalovanému 1) J. a s., J., zanikla najneskôr ku dňu 27. 03. 2002 a nemohla byť predmetom postúpenia na žalobcu zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 17. 04. 2002. Navrhuje napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Na odvolanie žalobcu sa vyjadril aj žalovaný 3). Poukázal, že zmenka na sumu 1 029 000 Sk zanikla z dôvodu poskytnutia novej pôžičky 500 000 Sk, pričom nová dlžná

suma a zmenka na 1 522 920 Sk už obsahuje pôvodnú pôžičku vo výške 1 000 000 Sk, aj novú pôžičku vo výške 500 000 Sk.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec bez pojednávania, v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O. s. p.

Zistil, že súd prvého stupňa v konaní vydal dňa 29. 10. 2004 zmenkový platobný rozkaz č. k. 8Zm18/04-14, v znení opravného uznesenia zo dňa 4. januára 2005 č. k. 8Zm18/04-62, ktorým uložil žalovaným 1) až 5), aby do 3 dní od doručenia zmenkového platobného rozkazu žalobcovi spoločne a nerozdielne zaplatili 1 029 000 Sk so 6% úrokom z omeškania od 17. 01. 2002 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 3 430 Sk, a trovy konania 81 138 Sk na účet žalobcu alebo, aby v tej istej lehote podali námietky na tomto súde.

Žalovaní 2) až 5) námietky proti vydanému zmenkovému platobnému rozkazu podali. V zmysle ustanovenia § 175 ods. 1 O. s. p., v podaných námietkach sa musí uviesť všetkom, čo sa proti platobnému rozkazu namieta. Súd prvého Stupňa podané námietky žalovanými 2) až 5) považoval za včas podané, a preto na ich prejednanie nariadil pojednávanie. Na námietky podané neskôr však nemožno prihliadať (§ 175 ods. 3 veta prvá O. s. p.).

Skrátené zmenkové (šekové) konanie je v občianskom súdnom poriadku upravené samostatne s prihliadnutím na zvláštnu povahu nárokov zo zmenky alebo šeku. V takomto skrátanom konaní možno relevantným spôsobom uplatňovať len tie nároky veriteľov voči dlžníkom, ktoré sú spojené len s uplatňovaním pohľadávok podľa zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. V skrátanom konaní možno uplatniť len tie nároky veriteľov voči dlžníkom, ktoré sú spojené predovšetkým s nezaplatením alebo neprijatím zmenky, alebo šeku. Uplatňované pohľadávky musia byť preukázané už v návrhu na vydanie zmenkového (šekového) platobného rozkazu, presne určenými listinami, ktorých formálne náležitosti upravuje hmotné právo (zákon zmenkový a šekový č. 191/1950 Zb.). Účelom zákonnej úpravy je záujem na rýchlom rozhodnutí o nárokoch zo zmenky alebo šeku a vedie k tomu, že úkony súdu a predovšetkým účastníkov konania sú sústredené, a pre ich vykonanie sú stanovené krátke lehoty, ktorých zmyslom je zabezpečiť právnu istotu v tom, či platobný rozkaz bude ponechaný v platnosti, alebo, či obrana dlžníka v konaní o námietkach privodí jeho zrušenie celkom, prípadne v akom rozsahu. Obranou žalovaného proti zmenkovému (šekovému) platobnému rozkazu sú námietky, ktoré musia byť vždy odôvodnené. Obsah podaných námietok môže byť odvodený nielen z hmotného práva (splnenie dlhu, započítanie,

odpustenie dlhu, premlčanie nárokov zo zmenky a pod.), ale aj práva z práva procesného (nepríslušnosť súdu, nespôsobilosť byť účastníkom konania, procesná nespôsobilosť a pod.). V podaných námietkach musí byť uvedené všetko, čo žalovaný proti platobnému rozkazu namieta. Ide o zákonnú úpravu tzv. koncentračnej zásady, podľa ktorej po uplynutí lehoty na podanie námietok proti rozkazu, nemôže žalovaný uplatňovať takú obranu, ktorá nebola uplatnená už v podaných námietkach. Z povahy konania o námietkach plynie, že (vyjmúc skúmanie podmienok konania) súd bude prihliadať len k tej hmotnoprávnej obrane, ktorú žalovaný uplatnil vo včas podaných námietkach. Žalovaný však môže v konaní nariadenom na prejednanie námietok uvádzať nové skutočnosti a označovať dôkazy k obrane, ktorú už vo včas podaných námietkach uplatnil.

Odvolačí súd zistil, že súd prvého stupňa vydal dňa 29. októbra 2004 zmenkový platobný rozkaz č. k. 8Zm18/04 -14, v znení opravného uznesenia zo dňa 4. januára 2005, ktorým uložil žalovaným 1) až 5), aby do troch dní odo dňa jeho doručenia zaplatil žalobcovi spoločne a nerozdielne 1 029 000 Sk so 6 % - úrokom od 17. 01. 2002 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 3 430 Sk a trovy konania 81 138 Sk na účet žalobcu alebo, aby v tej istej lehote podali námietky na súde.

Žalovaný 1) proti zmenkovému platobnému rozkazu námietky nepodal. Námietky žalovaného 5) sa nachádzajú na čl. 16-18, námietky žalovanej 2) na čl. 26-28, námietky žalovaného 4) na čl. 30-32 a námietky žalovaného 3) na čl. 59-60 spisu.

Pre obsah námietky je relevantný základný pomer medzi dlžníkom a majiteľom zmenky. Z právneho súvisu medzi kauzálnym vzťahom osoby žalovanej zo zmenky a jej majiteľom čerpajú svoj dôvod námietky, že právny úkon, ktorý je podkladom zmenkového pomeru, je neplatný, či už z formálnych, alebo materiálnych dôvodov, že dlžníkov záväzok, ktorý bol podkladom zmenky, zanikol. Pri posudzovaní námietok je tak potrebné vychádzať z abstraktnosti zmenkového záväzku, ktorý sa prejavuje práve pri osobných vzťahoch žalovanej osoby zo zmenky k žalobcovi ako majiteľovi zmenky. Ani samotný podpis na platnej zmenke totiž nestačí na to, aby majiteľ zmenky mohol úspešne uplatňovať svoj nárok zo zmenky bez toho, aby v prípade konania o námietkach žalovaných nemusel preukazovať jeho materiálnu kauzu. Opačne žalovaná osoba podpísaná na zmenke musí v konaní o námietkach dokazovať, že jej záväzok z kauzálneho vzťahu vôbec nevznikol, prípadne zanikol niektorým zo spôsobov predpokladaným zákonom podľa hmotného práva.

Z hľadiska pojmu a systematiky zmenkových námietok je potrebné vychádzať z ustanovenia § 17 zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. Podľa tohto ustanovenia, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem, ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Za námietku osoby, voči ktorej je zmenka uplatňovaná, treba považovať každý právny nástroj obrany osoby proti zmenkovému veriteľovi, ktorým žiada zaplatenie zmenkového dlhu. Námietky tak smerujú k popretiu existencie zmenkového záväzku namietajúcou osobou, k popretiu zmenkovým veriteľom deklarovaného obsahu zmenkového záväzku, alebo k popretiu opodstatnenosti uplatnenia existujúcej zmenkovej pohľadávky a podobne. Pojmové a systematické členenie námietok sa vyvíjalo historicky, pričom zmenkový a šekový zákon ich nepomenúva, ani systematicky ďalej nečlení, teda niet taxatívnej úpravy námietok, pretože námietkou je zo zákona každý nástroj obrany proti zmenkovému veriteľovi. Obsah námietky a jej dôvodnosť tak posudzuje súd v konaní o podaných námietkach.

Súd prvého stupňa pri prejednaní námietok proti platobnému rozkazu dospel k zisteniu, že žalovaní v konaní namietali, že žalobca z poskytnutého úveru vymáha na základe dvoch zmeniek zmenkovú sumu 1 522 920 Sk a 1 029 000 Sk. Túto námietku nedlhu považoval súd za dôvodnú, pretože podľa jeho názoru, vystavením a prijatím zmenky zo dňa 30. 01. 2001 (zrejme správne malo byť uvedené 30. 01. 2002) došlo k zaplateniu zmenky vystavenej dňa 19. 12. 2001. Uvedené zistenie tak viedlo súd prvého stupňa k zrušeniu platobného rozkazu.

Súd prvého stupňa však podané námietky žalovaných 2) až 5) posúdil tak, že námietku nedlhu uviedli v námietkach všetci žalovaní, ktorí námietky podali.

V zmenkovom platobnom rozkaze súd v súlade s návrhom žalobcu na jeho vydanie uložil žalovaným 1) až 5) povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne zmenkovú sumu.

Zmenkový nárok bol na súde žalobcom uplatnený (§ 175 O. s. p.) voči viacerým dlžníkom, pričom každý z nich má postavenie samostatného spoločníka, teda koná sám za seba (§ 91 ods. 1 O. s. p.).

Zásadne totiž v zmenkovom platí, že kto nadobudne zmenku všeobecne právnym spôsobom, v prejednávanej veci žalobca, nesie so sebou všetky námietky, ktoré patrili

dlžníkovi voči predchodcom nadobúdateľa zmenky, za predpokladu, že takéto námietky boli voči predchodcom nadobúdateľa zmenky dlžníkom uplatnené. Pokiaľ sa tak do prevodu zmenky nestalo, potom prichádza do úvahy už len námietka, že žalobca ako nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu žalovaných. Či žalobca ako majiteľ zmenky konal vedome na škodu dlžníkov, teda jednak zistenie zložky vedomostnej a následné konanie na škodu žalovaných ako zložky vôľovej, je teda v námietkovom konaní preskúmaním zásadnej otázky dôvodnosti podaných námietok proti platobnému rozkazu.

Súd prvého stupňa sa prípustnosťou námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu v zmysle ustanovenia § 17 zákona zmenkového a šekového zákona nezaoberal vôbec. Navyše, z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, prečo neposudzoval námietky jednotlivých žalovaných 2) až 5) podľa ich obsahu, pretože tieto nie sú totožné. Zánik zmenkového nároku musí súd posúdiť nielen podľa hmotného práva o zániku záväzku s odkazom na príslušné ustanovenia, ale hlavne posúdiť podané námietky proti platobnému rozkazu žalovanými 2) až 5) z hľadiska ich prípustnosti podľa zákona o zmenkách a šekoch, podľa ktorého bol nárok uplatnený.

Súd prvého stupňa nesprávne vec posúdil, pokiaľ námietky posudzoval bez toho, aby sa zaoberal ich dôvodnosťou z hľadiska ustanovenia § 17 zákona zmenkového a šekového.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1, ods. 3 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 30. januára 2009

**JUDr. Štefan Š t k a, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M.